

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.
 Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
 3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
 — Teleten Nr. 47—82. —

.. .. APARE .. ..
 sub direcția unui
 comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
 BUDAPESTA, VII., István-ut 11
 inserțiuni după învoială.
 Scrisori nefrancate se refuză.

Dnii deputați membri ai clubului parlamentar al naționalităților sunt și pe această cale rugați să ia parte la ședințele Camerei în număr cât mai mare.

Transacțiunea cu Austria.

Venim, cum zice latinul, „ad fortissimum virum“.

Punctul de căpetenie al vieții noastre politice și economice în stat îl formează relațiunea, raportul cu Austria.

Câte reminiscențe, ce evenimente, câte lupte uriașe, pe viață, pe moarte, se perândă în mintea omului, când gândește la aceste raporturi cu Austria!

Dela 1526, 27 Sept., când semiluna turcească a frânt crucea purtată de mâni păcatoase, pe câmpiile dela Mohaci, s'au început raporturile politice între Ungaria și Austria, sub domnia, sub sceptrul Habsburgilor. Veacurile, deceniile, anii și aproape toate zilele au avut să ne spună, până în zilele noastre, de lupte interne, de rebeliuni și revolte sângeroase, de conspirațiuni, de emigrări, de pactări cu puteri străine în contra dinastiei de războaie civile, religioase, de Rákoczy, de Bocskay, de Bethlen, de Báthory, de Bercsenyi și Bezeredy; până la Kossuth cu 14 Iunie, cu dețonarea casei habsburgice, și cu Klapka, cu organizarea unei nouă revoluțiuni în 1866.

Königgrätz și Sadowa a deschis o pagină nouă în istoria monarhiei habsburgilor, făcând un aranjament politic-social, pe baze noi, cu speranțe și cu idealuri, cu chimere și cu preocupări noi pentru popoarele monarhiei.

În acest period de veacuri lungi, noi Românii am stat pururea cu mâinile legate, sau maltratați și prigoniți, exploatați și tiranizați, cum zice poetul:

„Lipsiți, precum de drepturi
 „Așa și de pamânt“.

Puține momente de bucurie și de mândrie națională, momente de strălucire, ca după ivirea luminei, să urmeze iară nopți de vremuri blăstămate, întunecoase, înfiorătoare!

Mihaiu Viteazul, cu intrarea triumfală în cetatea de Alba-Iulia, Atanasiu cu redeşptarea tradițiilor cu Roma

străbună, Inocențiu Micul cu „Supplex libellus Valachorum“; Bărnuțiu cu discursul și cu adunarea națională din 3/15 Maiu 1848; Iancu, cu vitejia legiunilor; Șaguna cu organizarea independentă a bisericii naționale române orientale; Șuluțiu cu întemeierea și emanciparea mitropoliei de Blaj de sub ori-ce influență străină, păgubitoare; Dietele din Ardeal, în cari poporul român se recunoaște de națiune politică în stat, cu toate drepturile ce se cuvin unei națiuni.

Aceste sunt în resumat momentele mai însemnate în cursul veacurilor, de tristă, de grozavă amintire pentru noi.

Urmează dualismul!

Lăsăm la o parte sforțările așa numite constituționale maghiare din 1861, și ne oprim la adresa îndreptată către Înaltul Tron de către dieta Ungariei în anul 1866—7, ca răspuns la Mesagiul Prea Înalt, cum se zice în stil parlamentar.

Pe noi ne interesează, firește, partea privitoare la egala îndreptățire a naționalităților, idee politică fundamentală, fără de care nu există pace și mulțumire în țară. Adecă nu există condițiunile de consolidare și de progres spre bunăstare și înflorire.

În dieta din 1866—8 am avut 26 deputați români din Ungaria, Mocioneștii toți, Sigismund Pop, Borlea, Hodos, Aurel Maniu, V. Babeș, Alex. Roman, Al. Vlad de Săliște, Em. Gozsdu etc. cari constituindu-se în partid național parlamentar, în legătură cu Sărbii, au stăruit din toate puterile să salveze interesele scumpei nonstre națiuni.

Mult s'au sfătuit cu Francisc Deak, cu contele Iuliu Andrassy, cu baronul I. Eötvös, cu G. Bartal și cu alți corifei politici ai Maghiarilor.

Iată pasajul referitor la chestia naționalităților, precum s'a primit în proiectul de răspuns la Mesagiul de Tron:

„Noi simțim adânc, că legislațiunea noastră și în respectul intereselor spiritului (în punctul precedent erau pomenite interese mari spirituale și materiale) are încă mult de a suplini și a îndrepta. Vom stăruși și în partea aceasta a face tot, ce cere fericirea comună a patriei, și ce ne comandă datorința noastră cetățenească. Plecând din principiile fundamentale ale constituțiunii, în lucrările noastre,

totdeauna vom avea de îndreptat dreptatea și echitatea față de toate clasele cetățenilor statului, fără deosebire de religie și de limbă. Cu deosebire vom lua în considerațiune cea ce am declarat și în adresa noastră din 1861, că simțul de naționalitate, care tot mai mult se desvoltă, reclamă atențiune, și nu se poate măsura cu cumpăna timpurilor trecute și a legilor vechi. Nu vom uita nici odată, că locuitorii Ungariei de alte limbi sunt asemenea cetățeni ai Ungariei, și noi voim cu sinceritate să asigurăm prin lege, tot ce poftesc în această privință interesele lor și interesul comun al patriei. La formarea legilor referitoare la interesele diferitelor NAȚIUNI, încă vom urma principiul dreptății și frățietății“.

(Din „Telegraful Român“ 1866, No. 11—12).

Așa dară principiul fundamental în pactul dualistic, cu privire la naționalitățile din Ungaria, a fost *egala îndreptățire* nu numai a indivizilor în maghiarism, ci a individualităților etnice, în senz politic constituțional.

După multe lupte și frecări, și după lupte îndelungate, s'a născut legea, art. XXXIV numit *despre egala îndreptățire a naționalităților*, (— a *nemzetiségek egyenjogúsitása tárgyában*—).

Naționalistii, toți s'au temut că legea aceasta, fiind plină de ambiguități, și de înțelesuri rezervate în unele expresiuni, nu numai că nu poate îndestuli naționalitățile, ci iacă, așa, cum este, incompletă și vicleană, va rămânea literă moartă. S'au ridicat Deak, Andrassy, Eötvös și alții, și provocându-se la onoarea și onorabilitatea națiunii maghiare, au afirmat că vor executa cu sinceritate legea făcută pentru îndestulirea naționalităților.

Asemenea s'au temut naționalitățile din Austria, față de apucăturile și veleitățile politice ale nemților.

Și iată aici suntem astăzi, vii și cu ochii sănătoși. Putem vedea și constata, unde și cum s'au dezvoltat lucrurile în chestia naționalităților în Austria și în Ungaria.

În Austria, îndată după căderea lui Beust au încetat pornirile violente de germanizare, și a luat avânt viața liberă și desvoltarea politică a naționalităților.

La noi, din contră, îndată după slăbirea lui Deak, a ieșit pe deasupra sovinizmul intolerant, și pas de pas,

zi de zi, guvernele, societatea maghiară, publicistica jidano-maghiară, au tot smuls câte o peatră din lege, și astăzi am ajuns, că ei cer ștergerea ei; noi însă declarăm că e ștearsă de mult, și ei o mai țin în codicele legilor numai pentru seducerea lumii.

Aici am ajuns pe terenul politic.

În ce privește terenul economic, industrial, comercial, să nu pierdem vorbă multă. Președintele partidului independent, Francisc Kossuth, ne dă atestat despre situațiunea politică și economică a țării.

Luând în apărare pactul încheiat cu Austria, e sincer până la naivitate, când își începe discursul cu constatarea sărbătorească:

„Ungaria și guvernul ei, cu mult mai slabă și inferioară în politică și în economia publică, au stat față cu Austria și cu guvernul ei, cu mult mai tari în politică și în economia publică“.

Din această superioritate politică și economică a Austriei a urmat situația silnică a Ungariei (Kényszer helyzet) și ca rezultat final, pactul economic încheiat.

Morala e: libertățile publice înaltă moralul și energia popoarelor, iară robia istovește și leagă, amorțește puterile, atât în stăpânul îngâmfat cât și în sclavul maltrat.

Oare lua-vor învățătura convenită hegemonii fuduli și orbiți?!

Asta e partea politică a pactului dualist.

Pactul economic, încheiat cu Austria, stă înaintea noastră ca proiect și așteaptă desbaterea dietală și inarticularea în lege.

Adecă dezbatere! vorbă să fie. Nu încapă nici-o discuție în merit. Sau se primește așa, cum e, în întregime, sau se respinge „a limine“. Nici măcar

modificări nu se admit, fiindcă toate detaliurile sunt fixate și stipulate între cele două guverne și nu se pot modifica în mod unilateral.

Așa, după ce guvernul spune, că a fost „silit“ a încheia pactul economic, cum l-a încheiat, acum pune dieta în fața unui „fait accompli“, înaintea căruia nu are libertate de discuție, și e silită să o primească. Bine știe guvernul, că majoritatea docilă a parlamentului, kossuthiștii, teribilii de odioară, au să primească bucuros și cu capul plecat cadoul oferit țării de Deákistul Wekerle. Pentru pierderile materiale, ce suferă țara, se dau în schimb avantajile politice, recunoașterea explicită a ființei de stat neatârnat a Ungariei, pe terenul economic și comercial, cultivarea mai intensivă a limbei maghiare la academia consulară și aplicarea ei la oficiile consulare în străinătate, etc.

La această parte politică, mai ales, atragem atențiunea deputaților noștri naționaliști.

Ziarele maghiare din Budapesta au adus știrea, că ziarul partidului național și al clubului naționalist dietal „Lupta“, ar fi fost cumpărat de dl Birăuț. Dăm dezmințire formală și declarăm, că știrea lansată nu corăspunde adevărului.

Un protest al croaților. În ședința din 10 Noembrie a camerei ungare deputatul Croat Surmin a predat vice-președintelui camerei Náray Lajos protestul, pe care l-au votat deputații croați în conferința partidului croat ținută în 9 Noemvre. Iată textul acestui protest:

«Inalt presidiu! Conform dispoziției articolului XXX din legea dela 1868, mai departe conform paragrafului 59 al art. I din legea din 1868 adusă de dieta Croată; având în vedere că regatul croat-slavon-

dalmatin formează o națiune politică, care are un teritor independent și care în afacerile sale interne și în ce privește legislațiunea sa este independentă și are guvern autonom, este cert că deputații regatului amintit atât în ședințele parlamentului cât și în delegațiuni, au dreptul de a putea folosi limba croată, și se lasă numai la buna chibzuială a deputaților croați, care limbă să o întrebunțeze cea maghiară, ori cea croată, fără să se stabilească însă că oare când și între ce împrejurări au să folosească limba croată, în discursuri, sau interpelări, ori în întrebările adresate către președinte sau în adresele în scris etc., etc.

Față de aceste dispoziții ale acestei legi fundamentale onoratul prezidiu a observat în tot-deauna respectul cuvenit. Astfel Dl președinte Iusth Gyula în ședința 168 din 5 Iunie 1907 s'a exprimat în chipul următor, referitor la dispozițiile legii amintite: «Domnii deputați Croați au drept deplin de a vorbi în limba croată. Domnul deputat a citat tocmai legea care are valoare și se potrivește în cazul de față. Având deci domnii dreptul de a vorbi croaște, d-voastră trebuie să-l respectați».

Tot astfel s'a mai exprimat Dl președinte Iusth Gyula în ședința 175 din 14 Iunie 1907; «Conform legii deputații croați au dreptul de a vorbi croaște. De aceea fac atent pe domnul orator, de a nu mai discuta asupra acestei chestiuni».

Cu toate aceste, în ședința dela 8 Noembrie 1907 dl vice-președinte Náray Lajos a luat cuvântul dlui deputat Dr. Ivan Lorkovici, iar dl vice-președinte Rákovszky István domnilor deputați Dr. George Surmin și Dr. Ivan Lorkovici pe motivul, că la regulamentul camerei numai în limba maghiară se poate vorbi.

Aceste declarații stau în contradicție cu dispozițiile legilor amintite și noi deputații croato-slavono-dalmatini iscăliți mai la vale protestăm în potriiva declarațiilor vătămătoare făcute chiar din partea președintelui și susținem sus și tare că cu toate declarațiunile amintite, noi și de acum înainte, ca și până acum, vom folosi limba noastră croată.

Budapesta, 9 Noembrie 1907.

Urmează subscrierile.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Carmen Sylva: Ullranda.

Dramă în două acte. Traducere.

Opera literară a Carmen Sylvei nu e tradusă întregă în românește, — și câtă o avem nu se poate ceti cu dragoste deplină, din pricina limbei stălcite, a lipsei de talent și a sentimentului de nemulțumire care ne stăpânește în fața ori-cărei tălmăciri făcută de ovrei. Iar neamul acesta a arătat și arată un interes aproape necurmat față de creațiile poetice ale augustei scriitoare. Începând dela «Versurile» traduse de A. Toma (ce e drept, acesta are urme de talent), până la piesa din fruntea acestor șire, întoarsă pe «rumunie», de dl A. Steerman, elementul semit a fost de-o hărnicie uimitoare, a avut o atenție deosebită pentru scrișul scump tuturor inimilor românești. E un rău mare acesta: pentru că legăturile sufletești dintre Carmen Sylva și poporul nostru nu trebuiesc și nu pot fi întărite prin pîrghii împletite de mâni pistruite și pentru că îmbulzeala aceasta comercială a îndepărtat sau cel puțin a făcut să se țină la o parte de traducerea operelor Reginei, adevărații noștri scriitori, tulburați în curățenia sentimentelor lor.

Un singur șoim s'a găsit, care și-a îndreptat sborul spre lărmăria aceasta de cioare prădalnice. Pentru puterea lui, pen-

tru îndrăsneala lui îl ghicește ori-cine: e Gh. Coșbuc (Firește vorbesc numai de lucrări mai mari, căci poezii sau scurte nuvele singuratice au tradus și Caragiale, Goga, Iosif și alții. Câte-un semn, câte-o veste că poetul se ocupă și de versurile Carmen Sylvei, am avut de mult: prin vechea «Tribună» din 1887-8, prin «Familia» din 1898, prin «Semănătorul», până când ne-am trezit de-odată cu minunatele «Valuri alinate», al căror murmur nu-l mai uită cine l-a ascultat :

Pădurea e o liră
Si vântul cântăreț,
El cânt' așa isteț
Că toate 'n jur se miră...

Acesta e însă numai un episod, foarte dureros în urma împrejurării că n'a aflat răsunet de care a fost vrednic pentru valoarea lui literară, pentru importanța-i națională și pentru priceperea dovedită de traducător în alegerea poeziilor mai aproape de înțelegerea mulțimii, cu fondul mai puțin german, — dar în sfârșit un episod în acțiunea fără preget a Ovreilor. Si astfel am ajuns să ni-se dea astăzi, în locul unui volum chemat de fapta maestrului, a doua ediție a traducerii dlui A. Steerman. — prima eșisă acum vr'o trei ani, mi-se pare în lașii dlui.

Valoarea traducerii se va vedea din câte-va citate, făcute în decursul scurtei analize

a dramei, și acestea vor sprijini și cele două-trei observații despre vers, stil, dela sfârșit.

Acțiunea din «Ullranda» se petrece în epoca preistorică. Țărmlul Mării Nordului, c'o străveche pădure de brad și stejar c'un altar pe care focul arde și luminează până la sfârșit: acesta e cadrul. Cum vedeți, vremea și locul ne spun că avem a face cu o lucrare romantică. Dacă v'om ținea seamă de celelalte elemente esterne, dar mai ales de psihologia persoanelor și de viforul nestăpânit al patimelor, vom găsi că romantismul acesta e foarte sânger.

Intr'o luptă a fost ucis tatăl Ullrandei, cea mai frumoasă dintre fecioarele germane. Se pune la cale o nouă expediție și la plecare Arbogast, iubitul acestei ofane, jură să aducă inima dușmanului uci-gaș. E vremea să se întoarcă războinicii, și fecioarele îi așteaptă la țărmul mării. Aci se începe actul I. Rumeneala zorilor stânge sclipirea stelelor, altarul înalță limbi de flăcări iar apa mării leagănă, departe — departe, lumini răslețe. Fecioarele gâtesc altarul, căci

«... pe cei mai vrednici, mai buni,
i-aduce jertfă
Spre a mulțumi pe zei...»

Ullranda a fost aleasă dintre toate să fie mireasa învingătorului. Ea «ca soarele, — așteaptă să-i apară eroul, — să-i zâmbească», ear de nu va fi Arbogast cel încununat cu mărire: «ca valul, se va topi pe țărm».

Crestin-sociali din Ungaria. Eri s'a ținut aici în Budapesta congresul partidului creștin-social. Puțini și slabi. Inceputul nu promite progres și dezvoltare. Și aici ca în toate întreprinderile lor se arată îngustimea de inimă și de vederi politice. O cauză mare se oprește în avântul său și se ucide în fașe, așa zicând, idea, care e chemată a salva societatea economică și politică a Ungariei de primejdia și de rușinea, ce o amenință. Se pun și ei pe terenul exclusivist de rasă și de șovinism maghiar. Nu cutează a pași cu fruntea deschisă în fața demoului destructiv, în fața sistemului politic jidano-maghiar, care duce țara, și în rândul întâi, maghiarimea la perire, iar celorlalte popoare le face viața nesuferită.

Noul guvern austriac. Sâmbătă după amiază a fost primit în audiență de către Maj. Sa, ministrul-președinte Beck, care i-a prezentat Majestății Sale lista membrilor noului cabinet. Majestatea Sa a aprobat reconstruirea cabinetului.

Cabinetul s'a reconstruit în chipul următor: ministru-președinte baronul Beck, ministru de interne baronul Bienert, ministru de finanțe Dr. Korytowski, ministru al căilor ferate Dr. Derschatta, ministru de culte Marchet, ministru de justiție Dr. Klein, (miniștri vechi), ministru de comerț Dr. Fiedler, ministru de agricultură Dr. Ebenhoch, miniștri fără portofoliu Dr. Gessmann, Peschka și Prazec.

În ziarul oficial «Wiener Zeitung», de ieri se publică autografele prea înalte prin cari se numesc noii miniștri și se primește demisionarea miniștrilor contele Auersperg, Dr. Forscht, Prade și Pacak.

Nuoi miniștri au prestat jurământul în mâinile Majestății Sale astăzi, Luni, în castelul din Schönbrunn. Tot aici au fost primiți în audiență și foștii miniștri dimisionați.

Disciplină de partid. Doi membri distinși ai partidului creștin-social din Viena au

fost invitați în ministerul Beck. Partidul a ținut sfat și a discutat chestia, și după ce s'a aflat a fi oportun, ca partidul să ia parte și în guvern, dnii Gessmann și Ebenhoch au fost autorizați să primească portofoliile oferite. Mare progres în viața partidului creștin-social.

Știri politice. Ministrul-președinte Wekerle a plecat Sâmbătă seara la Viena, unde a fost primit în audiență de către Majestatea Sa, căruia i-a raportat despre afacerile curente. Wekerle s'a reîntors azi dimineața la Budapesta. — Partidul Kossuthist a ținut Sâmbătă seara o conferință prezidiată de contele Batthyányi Tivadar. S'a luat în discuție proiectul despre tariful vamal autonom, care a fost primit fără modificări. La conferință au asistat și ministrul Günther și secretarul de stat Szerényi. — Partidul constituțional va ține Marți, 12 Noiembrie, o conferință în care se va discuta transacțiunea.

ROMÂNIA.

Moartea colonelului Exarcu.

Din Sinaia se anunță că colonelul Exarcu, aghiotant al A. S. R. principelui Ferdinand, a fost găsit mort, Vineri dimineață, în baie la castelul Peleşor. Se crede că moartea a provenit în urma unui anevrism.

Defunctul colonel este fiul d-lui Gh. Exarcu, fost reprezentant al județului Bacău în parlament. Colonelul Exarcu era un distins militar și a fost mai mulți ani atașat militar la Viena și Paris.

Desvălirea statuei lui L. Catargiu în București.

Eri, Duminică, s'a desvălit statua lui Lascar Catargiu. Guvernul a fost reprezentat la desvălire prin președintele consiliului de miniștri dl Dimitrie Sturdza, și ministrul de interne dl Ionel Brătianu. A mai asista la ceremonia inaugurării, primarul capitalei și o delegațiune a consiliului municipal.

Ceremonia s'a început dimineața la orele 10.

Primul discurs l-a rostit dl G. Gr. Cantacuzino, președintele comitetului pentru ridicarea statuei, predând monumentul în grija primăriei.

S'au mai pronunțat discursuri din partea domnilor T. Ionescu, N. Filipescu și P. Carp.

Epilogul răscoalelor.

Sâmbătă a venit înaintea tribunalului din Craiova confirmarea mandatului d-lor: Al. Pârâianu, Tache Pleșoianu și A. Mănculescu, proprietari în acel județ, inculpați, că în ziua de 18 Martie, în timpul răscoalelor țărănești s'ar fi transportat în comuna Raznic, cătunul Pornița, și ar fi împușcat 6 țărani.

La interogatoriul inculpaților d. Al. Pârâianu a declarat, că ducându-se la moșia sa, a găsit pe țărani răsculați și amenințatori.

Văzându-și avutul distrus prin foc și jaf, iar viața în pericol, a tras cu arma în țărani fără a ști numărul celor uciși sau răniți.

Ceilalți doi inculpați însă au declarat, că au fost cu d. Pârâianu la Raznic, dar că n'au tras focuri asupra țărănilor.

Tribunalul după o lungă deliberare, menține în arest pe cei trei proprietari, confirmându-le mandatele pe cuvânt, că instrucțiunea nu e terminată.

În legătură cu aceste, citim în «La Roumanie» din București, că guvernul român a luat o hotărâre, în ce privește despăgubirile ce urmează a se acorda proprietarilor devastați.

Pagubele au fost evaluate, zice «La Roumanie», la 30 de milioane. Guvernul va acorda 50 la sută din această evaluare.

În acest scop se va deschide un credit de 15.000.000.

«El mi-a jurat că o să-mi răzbune moartea tatei; Cu inima din pieptul aceluia ucigaș Să-mi vindece mînia....»

Vin cei mult așteptați. Pe scut e purtat Wodmor, zis ursul cel de gheață. S'apropie de Ullranda, care biruită de soartă se apără cât poate. Invingătorul îi spune c'o iubește, — și-apoi dă poruncă să i-se aducă prizonierii. Intre ei se află și Arbogast, fiindcă — spune Wodmor —

M'a jefuit mișelul, de partea mea de pradă,
Căci inima a scos-o din pieptul unui dușman,
Pe care eu-l păstrasem ca sclav miresei mele....

Ursul cel de gheață poruncește Ullrandei să jertfească ea însăși pe Arbogast, pentru ca pe urmă «să nutrească împotriva lui o ură fără margini». Fecioara, silită de chiar rugăciunile victimei, își înjunghie iubitul, și-apoi «e rândul meu la moarte». Dar din agonie se aude încă glasul celui străpuns: nu, ai să mă răsbuni. Cu jurământul ei că-și va astâmpăra inima prinuciderea lui Wodmor, se termină actul întâi.

Urmează o scenă cu ospățul păgân al războinicilor, după ce au dat corbilor cadavrul lui Arbogast. Vitejii povestesc isprăvi din lupte, — Ullranda își amintește și ea că mortul a scăpat odată viața lo-

godnicului ei de azi. Acesta i-a făgăduit recunoștință și că vor împărți tot ce va fi de împărțit. Cum însă mireasa nu putea fi tăiată 'n două, Arbogast a pierit din porunca lui Wodmor:

Slavă ziceți dară lui Wodmor, eroul,
Slavă dreptului domnitor de oameni,
Slavă ție, Wodmor, ucigaș de frate...

Ar vrea să urmeze, dar stăpânul strigă celor din jurul lui s'o omoare. Ullranda scoate din foc sabia cu care-și ucisese iubitul și străpunge pe Wodmor. Ceilalți vreau s'o chinuască fel și chip, dar vine un bătrân și-i spune că pe viitor ea are să fie preoteasă, «căci nu mai ai simțire în suflet...» Și se mântuie actul acesta din urmă, cu amărăciunea și cu părerea de rău a fecioarei:

Nici mamă, nici soție!...
Slăvită și-adorată de viermii ome-
nești...

Toată acțiunea aceasta e scaldată în culori felurite, după cum le deșteaptă fapta ce se petrece: culori purpurii când se alintă în inima Ullrandei speranța de a-și revedea îndrăgitul, glorios; — umbre groase, înfiorate de tunete depărtate, când făgăduiește să răsbune pe Arbogast; — întunec mare, sfâșiat de fulgere, plin de huetele copacilor ce se prăbușesc și de vânzolirea valurilor mării; — și lumină dulce de asfințit, scaldând pe Ullranda, când cei de față preamăresc pe noua preoteasă.

Adăogați încă pitorescul grupurilor, ramurile și cununile aruncate la picioarele fecioarei, fetițele ce-o încunjoară, și veți avea în parte esplendora emoțiunii ce ne cuprinde la cetirea acestei drame, a unui succes de scenă ce l'ar obține fără îndoială.

Nu-i vorba, persoanele au laturi nestudiate sau înfățișate fără a da impresia realității, cum sunt acele jocuri de figuri frumoase, îndrăznețe, prin cari Ullranda respinge amorul lui Wodmor, dar acesta e un neajuns al genului romantic escesiv. Pentru aceea sunt și oamenii aceia c'o singură coardă sufletească, întinsă până la maxim, cu puteri trupesti extraordinare, — parcă niște semizee răsăriți din viața plină a mării.

Ce păcat că traducerea — apărută într-o bibliotecă de popularizare — e așa cum s'a putut vedea: cu versuri șchioape, de lungimi diferite, cu ritmul imposibil, cu lipsă de înțelegere a limbei ca aceasta: .... «G e m e a simțirea 'n mine

Ca vocile din codru în dimineți de
Maiu....»

Afară de aceste greșeli enorme, traducătorul n'a înțeles originalul. În multe locuri dialogul n'are nici un înțeles, sau n'are legătură, așa că treci peste pagini întregi fără să te poți dumeri asupra înțelesului.

Cu un cuvânt, dl Steuermann a strâns în «Biblioteca pentru toți» toate păcatele, câte se pot găsi într-o traducere foarte rea.

Gh. Curpen.

Germanii din Zips.

În «Deutsche Wochenschrift» a apărut un articol interesant cu privire la germanii din Zips. Autorul articolului se ocupă mai pe larg cu starea privilegiată, de care nu erau lipsiți nici zipserii pe vremuri mai puțin inficiale de boala șovinismului intolerant — asemenea Sașilor din Ardeal. «În Zips» — zice autorul — era odată nu numai un teritoriu deosebit de colonii germane, în felul celor de pe malurile râului Volga și din Canada, ci era o lume germană cu totul deosebită. Cele 24 orașe ale lor formau o universitate cu drepturi autonome în fruntea căreia era un comite ca și la Sași. Streinii erau cu totul excluși din această corporațiune. Mândria germană nu putea permite așa ceva. Mărețele ruine ale vestitului Zipserhaus ob Kirchedrauf sunt mărturiile unui trecut când și Germanii din nordul Ungariei însemnau ceva. Cum au trecut însă toate acestea! Deja din 1875 Zipsul e un comitat ca ori care altul în nordul Ungariei, cu o populațiune orășenească germană, împestrițată ici-colea cu maghiari în preponderanță însă cu slovaci. Numerice scad Germanii deja din jumătatea secolului al XIV-lea. Conform statisticii făcute după calapodul maghiar din 1880, numărul germanilor era de 50.000, câtă vreme puțin înainte numărul lor atingea cifra de 60.000. Scăderea aceasta e a se căuta și în emigrare. Mijloacele de conservare ale germanismului s'au nimicit; deci foarte natural, că și traiul în patria străbună le este imposibil. De o despăgubire nici vorbă nu-i. Gimnaziul din Kés-márk era o școală vestită pe vremuri; dar s'a înlocuit în urmă cu un gimnaziu — maghiar, ca ori-care altul din jurul Dobriținului, sau Seghedinului. Ar fi o formală nebunie să crezi, că această instituțiune va cultiva în inimile tinerimei dragostea și pietatea față de trecutul lor național german.

Universitatea nu mai există. Recompensă pentru ea ca 'n palmă, atât în ce privește viața bisericească, cât și presa și alte instituțiuni, cari ar mai asigura încâtva măcar datinile și obiceiurile germane. E evident, că prin maghiarizare se urmărește o muncă destructivă față de o cultură atât de bine întemeiată. Nu e permis să trecem cu vederea acest colț al germanismului și să-l lăsăm ca locul să i-l ocupe o populațiune, care ar fi un amalgam nevoieș produs în urma slăbirii reciproce atât a germanilor, cât și a maghiarilor și a slovacilor.

Generațiunea mai bătrână atribue decadența faptului, că Slovaci se întăresc mereu în detrimentul germanilor, dar nu vor să recunoască, că e o urmare a însăși greșelii lor proprii. Tinerimea ajunsă la o cultură oare-care se împrăstie ca făina orbului, — peste toată Ungaria, câtă vreme în Zips oficanții sunt maghiari. Restul își ia drumul spre America, căci limba germană le ușurează mult înțelegerea celei engleze; se reîntorc apoi cu câteva parole ce le economisesc pe acolo și poate și cu dorința de a face posibilă apariția zorilor unui viitor mai fericit. Deoarece-ce limba maghiară e înrudită numai cu a mongolilor și cu a altor popoare interesante din regiunea râului Volga, o puternică cultură trebuie căutată alt-unde. Târziu nu-e nici acum, căci timpul mai recent ne-a dovedit cu prisosință, cât de puțin induslulă poate fi Ungaria în cadrele unui separatism artificial de limbă. Maghiarizarea e un joc hazardat. Resultatele ce se pot obține, sunt numai aparente. Căci toate tendințele de maghiarizare mână apa numai pe moara Slovacilor.»

Va să zică nu numai Românii, ci și obijduiții Slovaci amenință cu cutropire și desnaționalizare germanismul din Ungaria. Curioasă mentalitate! Fapt e, că

a trecut vremea privilegiilor. Spiritul vremii e astăzi, altul. Principiile de egalitate bat tot mai stăruiitor la poarta vieții publice și egalitatea nu cunoaște privilegii pe seama nimărui. Alt-unde trebuie căutate cauzele decadenței, căci lupta dreaptă a Românilor și Slovacilor nu țin-tește la desnaționalizarea nimănuia.

Alegătorilor cercului congregațional Topolovețul-Mare.

Fruntașii noștri din comitatul Timiș în o ședință prezidiată de neobositul avocat Emanuil Ungurin cu consimțirea comitetului suprem și a nemților din cerc au candidat de membri în congregațiunea comitatensă a comitatului Timiș în cercul de alegere Topolovețul-Mare pe:

1. Gerasim Serb, protopop în Belinț;
2. Dr. Lucian Georgevici, avocat în Recaș;
3. Paul Cotot, jude de tablă în Timișoara;
4. Ioan Nagy, procuror cameral în Timișoara și
5. Martin Reiter, fruntașul econom din Józseffalva.

Fiind cercul de alegere Topolovețul-Mare un cerc poliglot și având prin urmare fruntașii pe de o parte puține speranțe de reușită cu o listă curat românească, iar de altă parte din punct de vedere al proporției numerice a alegătorilor de diferite naționalități din cerc dorind fruntașii noștri deplina egalitate și dreptate, au aflat de bine, ca pe lângă cei 3 români să se primească în listă și un ungar și un neamț, sprijinindu-se toți reciproc, ca această listă să și iese biruitoare.

Se știe, că în luna lui Decembrie a anului curinte se vor face restaurările administrative la comitat, se știe și aceia, că în contra actualului vice-comite Ioanovich s'a pornit o luptă în întreg comitatul, ca la restaurare să nu mai fie reales. Contra actualului vice-comite se luptă și în contra lui își vor da votul și susnumiții candidați congregaționali la restaurare, deci cine voește să se scape de așa un părinte al comitatului, care pentru transgresiuni de nimic cum sunt cele de vânat, de câni nelegați, de căratul grâului în comune etc. prin pedepsele sale draconice a scos bietului popor și măduva din oase, pedepsindu-l cu sute și sute de coroane pentru lucruri de nimic, — acela nu poate răspunde cu alta, decât că în ziua alegerii, adică la 18 Noemvre a. c., vină cu toți alegătorii la Topolovețul-Mare primind ședulele de votizare cu numele candidaților de sus și punându-le în urnă, pentru ei își va da votul.

Să nu uite nime, că dacă nici acuma n'ar ajuta cu votul său candidații amintiți și prin votul său n'ar contribui la delaturarea actualului vice-comite, atunci nici nu va mai afla om în comitat, care i-ar asculta plânsorile pentru pedepsele aspre și care i-ar sări întru ajutor!

Un alegător din cerc.

Câteva reflexii.

Brașov, 9 XI 1907.

Cetind articolul: «Panade-Cristian» din Nr. 221 al «Luptei», articol, pentru care mărturisesc, îi sunt recunoscătoare autorului, căci după cum zice și D-sa, s'a păstrat în cazul cu dureroasa crimă din Cristian, prea multă tăcere, — nu mă pot reține, să nu-mi fac și eu observațiunile mele, asupra învinuirilor de care a avut societatea brașoveană cinstea, să fie pusă — ca exemplu, — în primul rând.

În aparență autorul are toată dreptatea, când afirmă:..... «La noi ofițerimea, în deosebi cea cu pinteni, cea, care e străină de simțul și de neamul nostru, e tratată de societatea aleasă românească cu o deosebită stimă și considerație, până când husarul intră în secretele căsniciei și devine intim al casei. Așa e la Brașov...» etc. De fapt însă, dacă D-sa ar cunoaște mai bine relațiunile noastre locale, atunci ar ști, că societatea cu adevărat «aleasă» din loc, este conștie de chemare și poziția ei.

Vorba Românului: «Nu este pădure fără uscături», așa și la noi. Recunosc — durere — că avem aici vre-o câteva familii, cari corăspund întocmai învinuirii ce ni se face în articolul menționat, și acele merită să fie înfierate. Nu este, însă, mai puțin adevărat, că de acele puține familii ne știm feri tocmai din cauza purtării lor și ne-am izolat de ele. E dureros, că este așa, și ne supără lucrul acesta, tocmai, fiind-că tot în aparență s'ar crede, că acești vre-o câți-va indivizi ar face parte din persoanele marcante brașovene, pe când în realitate nu este așa. Ar putea, nu e vorbă, să fie numărate unii dintre acele persoane între cele mai de frunte, dacă le-ai socoti după poziția lor, ca d. e. familia singurului medic român, familia unui singur profesor, un avocat, apoi un băcan în frunte cu «Don Joanul» cel de 70 ani, care și acum mai are aventuri prin Venetia! Toate aceste familii au casă deschisă pentru toți — trași-împinșii de husari.

La dânșii găsești toți cei cu pinteni mese încărcate și șampanie din belșug. La D-lor nu se pomeneste să aibă invitați Români, căci de nu știu să facă temelele cocoanelor îmbătrânite, cari după etatea lor ar putea să fie de mult bunici.

Apoi, ce-i aduce într'o lumină și mai urâtă este, că aproape toți acei domni și doamne, despre cari e vorba, sunt de o sgarcenie ne mai pomenită, când este vorba să contribuie și ei barem cu un ban la vre-o colectă de bine-facere.

Înzadar apelez la ei să dea cât de puțin pentru «masa studenților» sau pentru «îmbrăcarea fetițelor sărace», căci sunt în stare să-ți trântescă ușa înaintea nasului, când ai îndrăzni să mergi cu vre-o listă și la ei.

Sau credeți, că sunt membri la vre-o Reuniune? Ferească Dumnezeu! Ei nu sunt membri nici la casină, nici la Reun. de gimnastică și cântări și nici la alte societăți din loc. Nici nu mai este vorbă de: Societatea pentru fond de teatru, sau Asociațiune!

Încă ceva. Cu prilejul adunării generale a Asociațiunii din anul 1906, care s'a ținut în orașul nostru, toți acești «gentl-mani» au refuzat categoric găzduirea vre unui oaspe. Acești oameni cari dispun de locuințele cele mai frumoase, și-ar fi putut face o fală să poată primi în casele lor, frați din neamul lor, veniți din depărtări.

Să nu credeți, însă, că sunt tot atât de indiferenți și față de husarii din garnisoană, de naționalități streine. Din contra, acești cavaleri sunt primiți cu brațele deschise și sunt oaspeții lor cu săptămânile, căci de, sunt prieteni buni ai casei, cum s'ar zice pe nemțește: «Haus-Freund».

Apoi, dacă te mai gândești, că acele persoane, după meseria lor, trăesc exclusiv din concursul societății românești, — căci știut este, că nici la doctor, nici la avocat și nici la măslinar nu se îndeasă streinii ca să-și verse banii în punga lor, — atunci, după cum am zis mai sus, este bine să fie cunoscuți. Este bine să fie cunoscuți și arătați cu degetul de toți, căci din cauza purtării lor suferă toată societatea, dovadă articolul din «Lupta»

Și la noi, ca ori și unde, sunt invitați la baluri și militarii. Așa trebuie să și fie

și mai ales la noi, căci la noi avem mare lipsă de dansatori. Cavalerii noștri români, mulți-puțini, câți avem, preferă să «razime peretii» să duc în restaurant și-și petrec, lăsând domnișoarele să danseze sau cu militarii, sau în cazul cel mai bun, — cu studenții ! Dar în urmă, tot d-lor se fac — vorba Românului — de cătră pădure și se plâng, că nu mai încap pe nicăieri de militari, pe când, în realitate, poartă vina numai și numai tot cavalerii noștri.

Așa a fost chiar și la balul din vara trecută, dat tot cu prilejul adunării generale a «Asociației». Imi aduc foarte bine aminte, cum stau și atunci biete fete și nu aveau cu cine dansa. Asta s'a întâmplat atât cu cele din loc, cât și cu cele venite din depărtări, cari cu drept cuvânt se vor fi dus cu frumoase impresii din Brașov!

Așa este la noi în Brașov și așa va fi și pe aiurea, și faptul, că acei vre-o câți-va scâlțiați găesc plăcere să stea cu dușmanul nostru la masă, îi privește. Noi, cei cari îi cunoaștem, îi știm aprea după cum merită și nu ne speriam nici de mesele lor, și nici de toaletele lor grandioase, căci cu atât mai puțin sunt grandioși în simțuri și nobleță.

Păcat numai, că din cauza lor am ajuns să fim puși în «Lupta» ca exemplu atât de rău.

Valeria Bădălescu.

BULETIN PARLAMENTAR

Sedința Camerei dela 11 Nov.

Președinte: Návay.

Sedința se deschide la orele 10 în fața unui număr disparent de deputați.

La verificarea procesului-verbal ia cuvântul deputatul croat Zagorac, care e contra verificării, fiindcă nu s'a luat în procesul verbal protestul deputaților croați.

Raportorul comisiei de imunitate Hédeváry Lehel în o vorbire destul de energică propune camerei eschiderea deputatului Potociniac dela sedința pe o lună, socotind din 12 curent până în 12 Dec. st. n. Mai amintește apoi că „suveranitatea statului maghiar nu permite, ca deputații croați în modul acesta să împiedece mersul sedințelor“. Propunerea comisiei se primește cu mare majoritate și se imputernicește președintele cu executarea holărării.

În chestia indemnității se face votare nominală la modificarea înaintată de Ugron Gábor, anume ca indemnitatea să nu se dea pe 4 luni, ci pe 6. Majoritatea e de 129 de voturi. Modificarea se primește. Urmează proiectul despre tarifa vamală independentă.

Raportul comisiei

LAEHNE HUGO: spune între altele, că proiectul prezent tinde spre independența economică a țării, și pe calea aceasta se va putea câștiga independența politică.

Vorbesc SZTERÉNYI, care explică punctul de vedere al guvernului în chestia aceasta. E des întrerupt de Lengyel Zoltán.

SZTERÉNYI zice: nouă ne trebuie dreptul, iar nu culegerea vămii, căci dreptul odată înscris în lege e însăși vama independentă.

La asta Lengyel ripostează: *Ez fából vas-karika*,

Proiectul acesta (zice Szterényi) va dovedi mai târziu cât e de bun, când se va introduce vama industrială. Aceasta însă numai atunci o vom avea când aceasta se va sprijini pe economia de câmp. În fine recomandă proiectul spre primire.

LENGYEL ZOLTAN mai întâi răspunde raportorului. Apoi trece la vorbirea lui Szterényi și zice, că foarte bine a făcut Kossuth că n'a venit în parlament, ci l'a trimis pe dl secretar. A citat dintr'o vorbire a lui Kossuth F. rostită în rândul trecut, acum un an, în chestia tarifului vamal și care a fost primită cu aplauze.

Spune, că tarifa nu e nici *independentă* nici *ungurească*, pentru că nici pe proiect nu stă scris, și nici din conținut nu rezultă aceasta. Spune, că proiectul e acela pe care l'a făcut Széll, iar acuma numai „firma“ au schimbat-o. Pentru aprobarea acestora spune că el totdeauna aseamănă textul austriac și cel maghiar și vede că tot austriacul câștigă.

Lengyel Z. mai vorbește și în chestia expirării contractului vamal și adaugă, că în 1917 nu se va putea imediat încheia contractul și astfel între Ungaria și Austria va izbucni războiul vamal.

Proiectul nu-l primește.

După Lengyel ia cuvântul contele Batthyáni, care vorbește ca esmis al partidului independist.

E pentru proiect și-l recomandă spre primire. Polemizează cu Lengyel Z.

După Batthyáni ia cuvântul Lengyel Z. care între altele spune, că proiectul de față nu se poate numi izbândă, pentru-că transacțiunea asta e mai rea decât cea făcută de Bánffy, ba mai rea, ca transacția încheiată de Deák. „Eu nu mă mulțumesc numai cu formula de drept, cu care după cât observ, majoritatea se mulțumește. Eu voi lupta în contra ei. D-voastră (majoritatea) 40 de ani ați urmat politica asta, în urma căreia acuma partidul independist aduce cea mai rea transacție, care s'a făcut vr'odată. Eu nu joc rolul pe care-l jucați d-voastră, adevărat de a sprijini numai guvernul. (Deputatul Farkasházy aprobă). Noi nu facem așa cum ar trebui, așa cum am promis.

SZTERÉNYI ia în considerare, că timpul e înaintat, de aceea va fi scurt. Dl deputat Lengyel Z. — zice Szterényi vrea să descopere deosebire de vederi între mine și domnul ministru Kossuth, când spune cum a vorbit Kossuth atunci și cum vorbesc eu de prezent. Ba ce e mai mult, îl atacă și pe Kossuth F. pe care-l cunoaștem foarte bine. Intreaga națiune e în curat cu Kossuth F.

Lui Lengyel Z. îi spune, că atacă intenționat. Îi recomandă însă să studieze mai cu deamănuntul proiectul și apoi să vorbească. În ce privește chestia contractelor, adaugă, că nici Austria nu va putea încheia în 1915...

LENGYEL Z.: Va fi războiul vamal.

SZTERÉNYI: Să nu te doară capul de aceia.

Dl Lengyel Z. afirmă, că proiectul nostru e compilat după cel austriac, dl Lengyel știe, că proiectul acesta e opera guvernului maghiar independent, care proiect s'a făcut cu prealabila învoire a regelui constituțional maghiar.

Pe mine mă atacă din două puncte de vedere, anume:

1) că eu până acuma am fost cel mai aprig paftizan al teritorului vamal comun, al 2-lea, că eu am partea cea mai însemnată în încheierea forțată a pactului. Cu alte cuvinte, dl Lengyel explică vorbele ministrului Kossuth care le-a rostit în conferința partidului independist că: „suntem slabi și de aceea am fost siliți să încheiem un astfel de pact“ — că toată vina în încheierea pactului am eu.

Sedința se ridică la orele 2.

*

Sedința de azi a fost destul de zgomoasă, mai cu seamă în urma deselor întreruperi. Lengyel Z. a produs mare zarvă în partidul independist, dar — se înțelege — proiectul va fi primit, căci guvernul voește așa. Se asigură, că mâne se va încheia discuția referitoare la proiectul tarifului vamal. Sedința Marți, la orele 10.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

Cronica externă.

Alegerile din Muntenegru.

În Muntenegru acum se fac alegerile dietale. Dintre 64 cercuri electorale numai în 17 cercuri s'au putut face alegeri constituționale. În celelalte cercuri s'au comis acte de violență revoltătoare din partea guvernului, care în felul acesta voește să-și recruteze o majoritate parlamentară. Din Muntenegru sosesc știri despre conflicte sângeroase, la care aderenții guvernului și a principelui au luat parte cu puști și topoare. Guvernul a mers cu represaliile împotriva opoziției, încât în ziua premergătoare alegerii a arestat pe toți conducătorii acesteia. Fostul ministru-președinte Andrei Radovicu s'a refugiat pe teritoriul turcesc pentru a nu fi arestat. Populația este extraordinar de agitată.

La Grehova s'a proclamat starea de asediu.

Svedia și Norvegia.

De la separarea sa de Svedia, micul regat norvegian a căutat să-și asigure neutralitatea sa, intrând în tratative cu Franța, Anglia, Rusia și Germania. În cursul acestor tratative, s'a renunțat la o declarație a neutralității acestei țări stabilindu-se și iscăindu-se în schimb un tratat de integritate. Tratativele acestea dela începerea lor până la încheierea lor au durat aproape un an, al căror rezultat a fost asigurarea integrității Norvegiei sub protecțiunea celor patru mari puteri garante.

Din cauza că la tratativele acestea n'a fost invitată și Svedia, cercurile politice suedeze s'au simțit puțin atinse neplăcut. Ziarele suedeze nici n'au întârziat să dea pe față această nemulțumire, pe care presa suedeză o atribuie lipsei de tact și de lealitate din partea Norvegiei — e o greșală aceasta pe care Svedia nu o va uita atât de ușor. Politicianii suedezi nu pot înțelege pentru ce au trebuit amestecate în politica peninsulei scandinave cele patru puteri, căci ei sunt de credința că un atare amestec este o serioasă piedecă pentru o mai bună înțelegere în viitor.

Contra acestor opinii ale presei suedeze, presa norvegiană afirmă că la tratative și la iscălirea tratatului de integritate Svedia nu putea lua parte, de-oarece ea nu putea figura ca o putere protecătoare din motive prea bine cunoscute.

ȘTIIRILE ZILEI.

Luni, 11 Noemvrie n.

— Dl Romul Secoșian a încetat de-a mai fi reprezentantul ziarului nostru în România.

— Cununie. Otilia Petrovan și dl Emiliu Dragomir, absolvent de teologie, își vor serba cununia în biserica gr. cat. din Capolnoc-Mănăștur, la 17 Noembrie n., orele 4 p. m.

Felicitările noastre.

— Generositatea contelui negru. Vaelele și suspinele orfanilor din Cernova străbătuseră întreagă Europa, care a osândit cu toată asprimea bașibozucia autorităților ungurești. La glasul de osândă al lumii întregi, cei vinovați s'au năpustit, după cum se știe, asupra așa numiților agitatori naționaliști slovaci, făcându-i pe aceștia responsabili în presă și în parlament pentru masacrul dela Cernova. Și ca să dovedească că adevărul este pe partea lor, „binevoitorii“ Slovacilor au deschis o colecție pe seama orfanilor. Obolul dărnicii și al mărinitei cazacilor se adună mereu, contribuind care cu câte 2—3 cor., care cu 5—10, care cu mai mult. Printre aceștia se

găsește și contele negru, care ca să arate cât este de generos proprietarul alor mii de holde de pământ, a dăruit 1000, zi o miie de coroane.

Dzeu să nu-i primească!

— **Incă o adresă de aderență.** Ministrul nostru de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi Albert primise astă vară la congresul învățământului liber din Cinci-Biserici o strașnică palmă. Pentru spiritul reacționar și direcțiunea dușmană progresului cultural, ce generalul jezuiților inaugurase de odată cu venirea la cârma țării a coaliției, a fost bine meritată această palmă. Sensibil cum este un elev al jezuiților, n'a putut suferi această rușine, deci căuta să aplice tot felul de emplastru pentru a vindeca rana ce-l ustura atât de mult și a primi o satisfacție pentru „insulta”, ce i-se făcuse în urma refuzului congresiștilor de a saluta în mijlocul lor pe reprezentantul ministrului.

Adresele de aderență veneau cu duimul la adresa ministrului; natural că în primul rând erau institutele de stat, apoi cele subvenționate din budgetul cultelor și câțiva singuratici. Au urmat apoi scenele scandaloase dela universitate, cari săptămâni întregi au ținut spiritele în agitație, împiedecând pe profesorul Pikler de a-și ținea regulat cursurile. Iată că acum vine și senatul universitar, care în tot timpul stă la discrețiunea ministrului, exprimându-și și această corporațiune încrederea sa față de ministru și condamnând regretabila întâmplare dela congres, ce atinse atât de mult susceptibilitatea contelui. După atâtea adrese de aderențe, manifestări de încredere, comandate și forțate, doar se va fi tămăduit complect rana, pentru care ministrul Apponyi n'avea pace și odihnă.

— **Societatea de teatru la Cohalm.** Societatea pentru fond de teatru român își va ținea adunarea generală în Cohalm, în zilele de 17 și 18 Noemvrie n. Cu acest prilej se va celebra și un parastas solemn în memoria neuitatului președinte al societății Iosif Vulcan.

Cei cari doresc să ia parte la această adunare, sunt rugați să se anunțe, în scris, dlui George Fuciu, contabil la „Economia” în Cohalm (Köhalom) cel mult până Vineri 15 Noemvrie n.

— **Popularizarea științelor în românește.** La o cultură modernă azi cunoștința în mare a progresului științelor naturale e neapărat de lipsă (v. și discursul dlui Bârsan la Bistrița). Azi când toată lumea vorbește zilnic despre rادیu, telegrafie fără sârmă etc. să n'ai nici idee ce sunt acelea, înseamnă o cultură foarte mărginită și foarte puțin modernă. Pentru popularizarea științelor naturale s'a scos la lumină în timpul din urmă revista lunară „Natura”. Red. și Adm. în București, strada scaune 33, abonamentul 5 lei pe an. Pentru popularizarea cunoștințelor astronomice apare „Orion”. Redacția în București, strada Roșca 3, abonamentul pe an 10 lei.

— **O dispariție senzațională.** Consilierul de justiție dr. Rieszler din Berlin era delegat la congresul de chequri internațional din Budapesta. Delegatul Rieszler ar fi avut să plece la Budapesta, dar i-a perit urma. Nimeni nu știe ce să se fi întâmplat cu cel dispărut.

— **Fundațiunea Trandafil.** Citim în „Tel. Rom.”: Tribunalul regesc din Budapesta a adus sentință în procesul intentat

din partea metropoliei gr. ort. române și purtat prin domnul avocat Dr. Emil Babeș în contra parohiei sârbești din Carloveț pentru împărțirea pământului aparținător la fundațiunea Trandafil. Tribunalul a respins excepțiunile și rugarea Sârbilor, ca realitățile să fie decretate indivizibile și ca fundațiunile să se administreze din partea delegațiunei congresuale din Carloveț și mai departe, și a decretat segregarea pământurilor și împărțirea lor între metropolia română și patriarhia sârbească. Totodată au fost condamnați Sârbii și la purtarea cheltuelilor, în sumă de 5000 cor.

— **Romanul „Luptel”.** În numărul nostru de mâine vom începe publicarea unui nou roman „Semnul celor patru” (The sign of four) de celebrul scriitor englez Conan Doyle, ale cărui opere sunt traduse în toate limbile europene.

— **Un nou nepot al împăratului Vilhelm.** Din Berlin se anunță, că soția moștenitorului de tron al Germaniei, a născut în Potsdam, lângă Berlin, un băiat, care este al doilea fiu al moștenitorului de tron. Atât mama cât și copilul se află cât se poate de bine. Părechea imperială germană nu se află acasă, ci era în drum spre Anglia. De sine înțeles, că primul lucru a fost înștiințarea părechii imperiale despre fericitul eveniment.

Ediții extraordinare ale ziarelor, bubuituri de tunuri în Postdam și Berlin, anunțau poporului vestea îmbucurătoare.

— **O demisie — democrată.** Șeful cabinetului norvegian, ministrul-președinte Michelsen și-a dat demisia. Anunțarea o face în următoarea scrisoare:

„Cătră rege, Referindu-mă la declarația anexată a medicului Dr. Leyen cu tot respectul trebuie să rog să fiu desărcinat din oficiul meu. — Christiania, 28 Octomvrie 1907, Chr. Michelsen”.

Scrisoarea s'a publicat în facsimilă în ziarul norvegian „Aftenposten”.

— **O prelegere a lui Harden.** Știm cine este purtătorul acestui nume. Este gazetarul Harden, care prin pășirea sa energetică și resolută a demascat scandalul, ce deja de multă vreme era latent în armata germană. Cu o bărbăție deamnă de admirat a dat la iveală ziaristul Harden rușinea ce practicau perversii C. Moltke, prințul Eulenburg și o întreagă ceată de destrăbălați. Procesul pe care Moltke, nepotul degenerat al marelui general Moltke dela 1870 numai în urma presiunii cercurilor înalte l'a pornit împotriva lui Harden, s'a terminat, după-cum este știut, cu achitarea acuzatului. Acesta, ajuns ca prin minune la o extraordinară popularitate în Germania, a ținut ieri o conferință, al carei titlu însă nu-l anunțase.

Imprejurarea aceasta a făcut ca publicul să arate un interes colosal pentru conferință, prezentându-se în număr atât de mare, încât sala abia i-a încăput pe toți câți veniseră.

Lumea era curioasă să știe, despre ce oare va vorbi conferențiarul. De-odată apare Harden luând loc la masă. Lumea aștepta cu nerăbdare anunțarea temei. Harden se ridică și anunță, că va vorbi asupra fostului cancelar Bismarck, făcând între acesta și Napoleon III. o paralelă. Conferențiarul vorbea calm și cu pricepere. Terminându-se conferința, publicul izbucni în frenetice aplauze, cari nu mai conțeneau. Conferențiarul a trebuit să apară de trei ori înaintea publicului pentru a-i mulțumi.

— **Vandalismul unui Ungur.** Zilerul Pékis József din comuna Hadház (com. Hajdu) trăia rău cu nevasta. Venia mereu beat

acasă, și își maltrata în mod de tot barbar nevasta pentru că aceasta îl ocăra pentru viața destrăbălată, ce ducea de când s'a măritat după dânsul. Nu-i mirare dacă viața conjugală și căsnicia suferia mult din cauza ticăloșiei soțului care decădea tot mai mult.

Biata femeie nu mai știa ce să facă să scape de brutalul om. Dar cugetându-se că este mamă, tot de atâtea ori, de câte ori o bătea monstruosul ei soț, se gândia că totuși va reuși să-l aducă la o viață cinstită, ca și le rămână casa casă. Dar în zadar, căci bărbatul decăzuse preat are, încât să fie posibilă întoarcerea lui la calea bună.

Luni deasemenea s'a dus beat acasă. Nu s'a culcat însă, ci a început să lucreze cu ghilăul, poruncind soției să meargă să-i ajute. Aceasta n'a voit ci pe deasupra l'a ocărât pentru că nu-o lasă în pace și nu se culcă. Atâta i-a mai trebuit rabiului om. Incruntând ochii ca o fiară sălbatică, luă cuțitul ce era pe masă înaintea lui, se repezi la femeie și-i străpunsă pântecul. Incă în noaptea aceea ea a murit, după-ce între chinurile grozave a dat naștere unui copil, mort, care de asemenea era grav rănit la un braț.

Geandarmii l'au luat sub protecția lor, înfundându-l în temnița procuraturii până la desbaterea procesului.

— **„Viitorul”.** La 1 Noemvrie va apare în București «Viitorul» mare ziar de informații și telegrame din lumea întreagă.

În acest scop a posat în Budapesta zilele acestea un redactor din Capitala României pentru a lua măsurile necesare în vederea serviciului telegrafic.

Redactorul bucureștean a plecat Duminică la Viena în același scop.

— **Preotul Hlinka și tovarășii săi în temnița de stat.** Știut este că preotul slovac Hlinka, care de present se află în Austria a fost osândit la 2 ani temnița de stat, dimpreună cu alți 16 tovarăși.

Vuiiau toate foile jidano-maghiare, că Hlinka «agitatorului» a fugit ca un laș din fața sentinței, ba se laudau că guvernul maghiar va interveni pe lângă cel austriac pentru extradarea lui. Dar nu, preotul Hlinka nu e laș, nu se sperie de gălăgia șovinistă, ci cu fruntea ridicată vine să-și facă osânda dictată de justiția maghiară.

Faptul acesta îl confirmă atât scrisorile lui Hlinka adresate cătră prietini săi, cât și o știre venită din Viena.

— **Starea regelui.** Din Viena se telegrafează următoarele: Deși Majestatea Sa este pe deplin sănătos, totuși se impune o menajare a fizicului slab al augustului domn pentru a accelera în felul acesta perfectă restabilire a sănătății. Din cauza aceasta și proiectata călătorie a Regelui la Sud este improbabilă, rămânând ca sigur, ca Majestatea Sa să petreacă iarna în casteiul din Schönbrunn.

— **Avis.** Adunarea cercuală a despărțământului VI. al „Asociațiunei” convocată pe 4/17 Noemvrie a. c. în Rehau se amână pe Joi în 8/21 Noemvrie a. c. la 1 oră p. m. Direcțiunea despărțământului.

Rugăm abonații noștri, cari sunt în restanță, să trimită fără întârziere costul abonamentului restant.

Un conte nobil.

Cetim în organul partidului social-democrat «Népszava» un caz cât se poate de caracteristic, care ne zugrăveşte în chip splendid nesinceritatea patriotismului aristocraţiei maghiare, ne arată contrastul izbitor dintre vorbele lor umflate şi faptele lor mârşave.

E vorba de purtarea neomenoasă şi tirană a aristocratului Vigyázó Sándor, din comuna Bática comitatul Pesta, care pe vremea «drăbanţilor» se bătea în piept cu un farizeism fără de pereche, că el e patriot, că el e maghiar adevărat, că el îşi iubeşte poporul etc., etc.

Dar toate acestea nu au fost decât nişte minciuni sfruntate; acum numai îşi arată d-lui colţii, acum îşi dă arama pe faţă, arătându-şi pofta nemăsurată după arginţi, fie şi pe cale necinsită, neruşinându-se a se folosi de poziţia strămtorată, în care se aflau locuitorii din comuna sa nefericită.

Domnul conte Vigyázó Sándor, are o moşie de vre-o 2000 de jugăre, pe care a dat-o în arendă locuitorilor fără de pământ din comuna Bática, care are peste 3000 de locuitori între condiţii cât se poate de grele: 60 de coroane de jugăr. Bieţii oameni ca să poată trăi, au plantat întreaga moşia cu zarzavat, (verdeţuri), cari aduc ceva mai mult venit, dar numai în urma unei munci istovitoare.

Dar lăcomia «patriotului» conte, îi mustră inima neagră, că tot s'ar mai putea trage ceva după ţărani, pe lucru numai.

Şi ce să vezi, se pune de licitează pământul jugăr de jugăr, restrângând durata contractului dela 3 ani la unul.

Bietul ţăran numai astfel putea să-şi păstreze bucăţica de pământ luată în arendă, pe care a gunoit-o cu gunoi adus cu parale şi osteneală, dacă plătea suma dictată la licitaţie de lăcomia neomenosului conte.

Dar nici acum n'a fost mulţumit dl conte. Pune condiţii şi mai îngreunătoare.

Oamenii atunci n'au mai vrut să ştie de licitaţie. Umblat-a contele prin comunele vecine dar coade de topor n'a găsit.

Ce să facă? Atunci a dus un jidan, o lipitoare, care s'a arătat gata de a satisface lăcomia d-lui conte, căci doar banii n'au duhoare jidovească.

Şi-a venit jidanul pe capul bieţilor oameni, şi între condiţii medievale a încheiat un contract așa de barbar, încât nici justiția nu-l poate aproba, măbind între altele arenda, impusă de domnul conte cu 15%.

Da, aceasta e aristocrația maghiară cea «patriotică.....»

America s'au moartea de foame — iată dilema în care au ajuns bieții țărani din Bática.

Economie.

Situația agr colă în Ungaria.

Asociația regnicolară a agricultorilor unguri a dat, — la sfârșitul săptămânei trecute, — publicității un raport asupra situației agricole din țară.

Conform acestui raport, alcătuit pe temeiul comunicărilor corespondenților economici ai Asociației, situația agricolă din Ungaria e una din cele mai triste. Perspectivele recoltei viitoare sunt atât de rele, încât agricultorii prevestesc o criză agricolă în toată puterea cuvântului.

Imprejurarea că după secetă îndelungată a urmat repetin frig mare, brumă și îngheț, a contribuit mult la înrăutățirea situației.

Semănăturile de toamnă în cele mai multe ținuturi ale țării sunt nimicite, înghețul le a pustiit în partea lor covârșitoare.

Agricultorii sunt pretutindeni desnădăjduiți, e deja o părere obștească că în anul viitor foametea va bântui în Ungaria.

Din raportul primit de Asociația regnicolară a agricultorilor unguri, însemnăm următoarele:

Arad. După seceta îndelungată, în loc de ploaia mult dorită, ne am trezit cu un frig mare, care contribuie și mai mult la înrăutățirea situației triste a semănăturilor de toamnă.

Becicherecul-Mare. Timpul e ziua senin și uscat, noaptea e frig și îngheț, iar ploaia mult dorită nu s'a revărsat nici în cursul săptămânei trecute. Agricultorii au isprăvit cu semănatul grânelor de toamnă, seceta de până acuma a avut de urmare, că grânele semămate au răsărit rău și sunt foarte rari. De două zile începând dimineața e brumă mare.

Debretin. Timpul e de câteva zile încoace, rece, a și înghețat puțin.

Panciova. Semănatul grânelor de toamnă e isprăvit, grăunțele însă, din pricina lipsei de ploaie n'au răsărit nici acum.

Sân-Miclăușul-Mare. Seceta îndelungată și vântul ce bate în continuu zădărnicește isprăvirea lucrului de câmp. Grâul semănat n'a răsărit încă, e mare lipsă de ploaie.

Agricultorii îngroapă deja viile. În 3 și 4 Noemvrie a înghețat puțin.

Timișoara. Ziua avem timp uscat și rece, noaptea ceață și îngheț.

Zenta. Seceta îndelungată dăinuiește încă, frigul de peste zi e de 2—3 grade.

Expoziție de vinuri. Asociația agricultorilor din Ungaria de sud va aranja în cursul lunii Ianuarie anul viitor o expoziție de vinuri în comuna Sân-Ana (Uj-Szent-Anna).

Semințe pentru comunele sărace. Ministrul de agricultură a dispus, ca domeniile statului să dea sub condiții favorabile semințe comunelor serace. În cazuri, când comunele pot dovedi lipsa mare de semințe, domeniile statului sunt îndrumate a face scăderi de prețuri pe seama acestor comune.

Urcarea scontului băncii naționale a României. După cum se vestește din București, banca națională a României a urcat scontul ei dela 7 la 8 la sută.

Bursa de efecte. La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
" " austriac vinde	624—
" " ung.	726—
" băncii de escompt	455-50
" soc. căilor fer. aust. ung.	638-75
" ungu. de aur 4 proc.	110—
" " coroane 4 "	91-65
" austr. de aur 4 "	114-25
" " coroane 4 "	95-90
" sensuri fonciare „Albina“	101
" Napoleon'd'or (20 franci aur)	19-26
" mărci germane, aur	23-56
" Galbeni austriaci și ungurești	11-43
" Bilete germane 100 mărci	117-80
" " franceze 100 franci	96-20
" " italiene 100 lire	96-20
" " române 100 lei	94-95
" Ruble rusești de hârtie	2-54

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	25 cor.	50 fil
" " " " " mijl.	25 "	05 "
" " " " " slab	23 "	85 "
Secară, " " " dela	22-20	— 22-60
Orz, " " " "	15-70	— 16-10
Cucuruz " " " "	14-70	— 14-90
Ovăș " " " "	16—	— 16-80
Rapiță " " " "	34-50	— 36—

II.

Produce.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela 1:0 cor.	— 151 cor.
Slănină : : : "	122 " — 124 "
Cartofi : : : "	3-80 " — 5-30 "

Spirit . . . . dela 59— cor. — 60— III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch) (Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul
Tineri	130—132 " "

Redactor responsabil:

V. SILE MACHIA

O văduvă

de 30 ani, caută loc de econoamă ori îngrijitoare.

A se adresa la Adm. «Lupta». 1—4.

Anunț.

Hotelul așa numit „La Husariu“

din Dobra, cu un etagiu, constătorii din 4 odăi și o sală mare în etagiu, și din 5 odăi și local de crîsmă în parter, cu pavilion de vară și ghețari se va da în licitațiune în 10 Noemvrie a. c. Acesta se dă și din mână liberă unui arendator bun. Arândă anuală se pretinde 1500 coroane. — Ofertele să se adreseze „Presidiului Corporațiunei Grănițerești“ din Dobra.

2—5

PRESIDIUL.

Aduc la cunoștința onoratului public românesc din Timișoara și jur, că

mi-am strămutat

cancelaria advocațională

în Timișoara-cetate, str. Nagy-Palánka nr. 2, etajul I. (peste drum de tabla regească).

Dr. Cornel Crăciunescu
advocat.

Aduc la cunoștința onor. public, că mi-am deschis în Lugos

cancelaria advocațională

în casa institutului de credit „Agricola“ (Economia) pe strada Jakabffy Kristóf nr. 1 (pe strada unde se află oficiul poștal).

Cu deosebită stimă:

Dr. Nicolae Ioanovits,

1—10

advocat.

Un hotelier român și amical

află ocupațiune și venit mare imediat, ca conducător al Hotelului meu de lângă gara din Zam, acum cumpărat și renovat, constător din 9 odăi, o sală mare și un local de crîsmă spițierie. La cele 6 târguri mari de țară, și pe timpul târgurilor de plute, — venite colosal de mari. — Cei ce doresc să se adreseze la subscrisul.

Alexandru Petroviciu,

1—3

comerc. u. p. Zám.

Dela „Poporul Român“ se pot procura următoarele cărți:

Cărți din editura librăriei „Minerva“ București:

Alexandri V.: Poesii	1-50
Alexandri V.: Teatru II.	1-50
Alexandri V.: Teatru III.	1-50
Alexandri: Teatru IV. Cor.	1-50
Alexandri V.: Proză	1-50
Alexandrescu Gr.: Versuri și Proză	1-50
Basarabescu: Vulturii	1-50
Bărsan: Popasuri	1-50
Brun I.: Moșneagul	1-50
Bălcescu N.: Istoria Românilor	1-50
Bolintineanu D.: Poezii	1-50
Beldicianu N.: Chipuri dela mah.	1-50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie	1-50
Creangă Ion: Opere complete	1-50
Coșbuc G.: Valuri alinate	1-50
Caraiivan: La Sezătoare	1-50
Dundrianu: Chinuții	1-50
Dauș: Doamna Oltea	1-50
Delatissima: 100 Basme	1-50
Eminescu M.: Literatură populară	1-50
Eminescu M.: Scrieri politice	2-—
Eminescu: Geniu Pustiu	2-—
Filiimon N.: Ciocoi vechi și noi	1-50
Gârleanu: Cea dintâi durere	1-50
Grigorovitz Em. Chipuri și Graiuri din Bucovina	1-50
Geniu: Povestiri morale	1-50
Goran Ion Taina a șeasa	1-50
Gârleanu Em.: Bătrânii	1-50
Hodoș Constanța: Frumos	1-50
Iorga N.: Gânduri și sfaturi	1-50
Iorga N.: Neamul Rom. din Bucovina	2-50
Iorga N.: Ștefan cel Mare	0-75
Iorga N.: Neamul Rom. din Ardeal Vol. I.	2-50
Iorga N.: Istoria Românilor în chipuri Volumul I.	2-50
Iorga N.: Prin Bulgaria	2-50
Iosif St. O.: Credințe	1-50
Lecca H.: Poezii	1-50
Lecca H.: Tainele cerului	1-50
Livescu: Nu se cuvine	1-50
Manolache Holda: Fețe	1-50
Moruzzi: Rușii	1-50
Nicolae Stamați: Opere Compl.	1-50
Negruzzi C.: Op. Compl. Proză	1-50
Odobescu: Opere Compl. Vol. I.	1-50
Pann Anton: Povestea vorbeii	1-50
Popovici A. C.: Vorbe înțelepte	1-50
Popp V.: Răs și Plâns Cor.	1-50
Paul Augustin: Intre Someș și Prut	1-50
Petrescu Petra: „Ilie Marin“	1-50
Popp V.: Domnița Viorica — Rutenisarea Bucovinei	2-—
Pop: Cum iubește o fată?	3-50
Rosetti — Max.: Intre Capșa și Palat	1-50
Scrob Carol: Roua și Bruma	1-50
Sandru Aldea C.: In urma plugului	1-50
Sadoveanu: Povestiri	1-50
Sandru: 2 Neamuri	1-50
Sadoveanu: Dureri înăbușite	2-—
Sadoveanu: Povestiri de Răsboi	2-—
Sadoveanu: Crâșma lui moș Precu	2-—
Sadoveanu: Floare Ofilită	2-—
Sadoveanu: Amintirile căprarului Gheorghită	2-—
Slavici I.: Din Bătrâni	2-50
Slavici I.: Vatra pășită	2-—
Sadoveanu: Șoimii	1-50
Sadoveanu: La noi în Vilșoara	1-50
Sadoveanu: Mormântul	2-—
Teodoru Gh. A.: Din viața Mărinarului	1-50
Urechia: In Bucezi	1-50
Pandele; Bucăția	3-—

Biblioteca populară a „Minervei“:

Istoria populară a Rom. Vol. I.	—15
„ „ „ „ Vol. II.	—15
„ „ „ „ Vol. III.	—15
Cântarea României	—15
Istoria populară a Lit. Rom.	—15
Revoluția lui Tudor Vladimirescu (1821)	—15
Perderea Basarab. 1812 și 1814	—15
Unirea Principatelor și domnia lui Cuza	—15
Vasile Alexandri cel mai mare poet al României	—15
Ștefan cel Mare, copilăria și suirea la tron	—15
Istoria lui Mihai Viteazul	—25
Revoluția lui Horea	—15

Ce să cetim	—15
10 Maiu	—15
Răzb. rom. pentru neatarnare Vol. I.	—15
Răzb. rom. pentru neatarnare Vol. II.	—15
Răzb. rom. pentru neatarnare Vol. III.	—15
Viața și faptele lui Veniamin Costachi (1667—1846)	—15
Aritmetica	—15
Femeile în revol. din Rusia	—15

Cărți din editura librăriei „Alkalay“ București:

==== Biblioteca pentru toți ====

fiecare număr 30 fileri, plus 5 fil. porto. (Dacă cartea are 2 sau mai mulți numeri costul e de atâtea ori 30 fileri.)

Adamescu, Modele de discursuri române No. 43-44.	
Adamescu Gh., Modele de discurs. streine 48-49.	
Adamescu Gh., Din biogr. scriitorilor români, No. 85.	
Alexandri, Ovidiu dramă, 180-181.	
Alexandri, Doine No. 182, Lăcrămioare 183.	
Alexandri, Suvenire 184. Mărgaritare, No. 185-186.	
Alexandri, Pasteluri. No. 187, Varia, No. 188.	
Alexandri, Altele, Poesii 189-190.	
Alexandri, Ostașii noștri, Poesii No. 191.	
Alexandri, Dumbrava roșie, poem istoric 192.	
Alexandri, Legende 193-194.	
Alexandri, Teatru vol. 1, 199.	
Alexandri, Teatru vol. 11, 200.	
Alexandrescu Gr. M., Proză și poezii 15.	
Andersen, Povești alese, cu portret, I.	
Andersen, Carte de chipuri fără chipuri, 100.	
d'Annunzio Făclia sub obroc. Trag. 248, trad. de Al Dor.	
Augier & Sandeau, Ginerile lui Poirier teatru, No. 78.	
Bachelin Leo, Castalul Peleş 9.	
Bălcescu, Poesii vol. I, 126.	
Bălcescu, Poesii vol. II, 127.	
Bănățeanu P., Din viața meseriașilor, 23-24.	
Bianu Ioan, Momente Culturale, 217.	
Bolintineanu D., Legende istorice, 20.	
Bolintineanu D., Manoil. Roman, 202-203.	
Bolintineanu, Elena, Roman, No. 243-245.	
Bourde, Patriotul, 54.	
Buzoianu G. T., Egiptul, 72.	
Buzoianu G. T., Erberii-Hesperidele, 87.	
Buzoianu G. T., Cartagena-Cyrena, 95.	
Calligari D., Dicționar englez-român, 204-215.	
Caragiale I. L., Schițe ușoare, 58.	
Caragiale I. L., Fragmente, 121-122.	
Carmen Sylva, De prin veacuri, I. No. 7.	
Carmen Sylva, De prin veacuri, II. ultim, 40.	
Carmen Sylva, Robia Peleşului, 119.	
Carmen Sylva, O Rugăciune, 223.	
Cazaban Al., Departe de Oraș, novele, 254.	
Cervantes, Don Quijote, 218.	
Cicerone, Despre prietenie, 107.	
Colomb D-na, Istorie, 17.	
Coppée François, Frietene, roman, 52.	
Coppée François, Poveste tristă, 103-104.	
Costin, Spre primăvară, 64.	
Creangă, Opere complete, vol. I., 28.	
Creangă, Moș Nichifor, vol. II., 29.	
Creangă, Povestea lui Stan Pățitu, vol. III. No. 30.	
Creangă, Povestea lui Harap Alb, vol. IV., 31.	
Creangă, Amintiri din copilărie, vol. V. și VI. 32-33.	
Demetrescu Traian, Iubita, No. 263.	
Demetrescu M. Nuvele, Nn. 12.	
Depărățeanu, Doruri și amoruri vol. I. 42.	
Depărățeanu, Doruri și amoruri vol. II. 45.	
Dulfu P., Legenda Țiganilor, No. 70.	
Dumas A., (fiul) Denisa, drama, 88-89.	
Eminescu Mih., Poesii, 195-196.	
Facca Franțuzitele. teatru, 240.	
Flammarion Camille, O călătorie în cer, 266.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, roman, part. I. 80-81.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, roman, part. II. 62-63.	
Filimon, Ciocoi vechi și noi, rom., part. III. și ult. No. 84.	
Foe Daniel Robinson Crusoe (călătorii), 262.	
Flammarion Camille, Fenomenele Spiritismului 269.	
Gastineau, Geniile științei și industriei, 91.	
Genevraye, Ombra, roman, 21.	
Ghica Ion, Scrisori către V. Alexandri, vol. I. No. 224-225; vol. II. No. 226-227; vol. III. 228-229; vol. IV. cu note de II, Chendi, No. 230-231.	
Goethe, Werther, roman, 38.	
Glorile muziceii, 110.	
Grillpartzer, Hero și Leandru, trad. de Har. Lecca, 270.	
Hamangiu, Codul civil adnotat, 128-137.	
Hamangiu, Procedura civilă adnotată, 139-148.	
Hamangiu, Legea Judecator. de pace adnotată, 149-151.	
Hebbel Fried, Iudita și Holofern, tragedie, 197.	
Hugo Victor, Ernani, dramă 232-233; trad. în versuri de H. Lecca.	
Hugo Victor, Regele petrece, dramă, 264-265, tradusă în versuri de Ludovic Dauș.	
Huxley, Noțiuni asupra științelor, 41.	
Ibsen, Stălpia Societății, 253.	
Ionescu Gion, Istorie, 34.	

Iorga N., Oameni și fapte din trec. românesc, 220.	
Lecca G. Haralamb, Poeme, 91.	
Lecca G. Haralamb, Casta-Diva dramă, 236-237.	
Lecca G. Haralamb, Jucători de cărți, dramă, 238-239.	
Lecca G. Haralamb, Suprema forță. Teatru, 246-247.	
Lecca G. Haralamb, Căinii, dramă, 257.	
Lubboc, Intrebuințarea vieții, 124.	
Madan G., Suspine, 138.	
Marian, Pășerile noastre și legendele lor, 2.	
Maioreșcu T., Nuvele și schițe, 10.	
Mahaffy, Antichitatea greacă, 27.	
Maistre Xavier de, Călătoria împrejurul odăii, 22.	
Michelet, România, Roma, Piza, etc. 8.	
Molière, Bolnavul închipuit, 251-252.	
Morand, Introduceri la studiul științelor fizice. 112-113.	
Müller, Animale celebre, 108.	
Musset Alfred, La ce visează Fetele, 19.	
Mic Vocabular militar, român-frac.-rus-turc, 105-106.	
Molieré, Doctor fără voie.	
Nora A., Clipe trăite, 256.	
Olănescu D. C. (Ascanio), Satire, 63.	
Ovid, Metamorfozele, 101-102.	
Oscar Wilde, Salomea (dramă) trad. Z. Bărsan, 261.	
Pann Anton, Pov. vorbii vol. I. No. 16, vol. II. 25, III. ult. 39.	
Pann Anton, Nastratin Hogeza 79.	
Pann Anton, Povestea lui Moș Albu part. I. 93, part. II. 94.	
Petofi, Apostol. trad. în versuri de Iosif. No. 99.	
Pecaut și Baude, Conv. despre artă I. No. 50, II. No. 36.	
Pierre C. de St., Paul și Virginia, No. 96-97.	
Pitaru Hristache, Povestea Mavroghen, No. 125.	
Ploetz-List, Mic vocabular francez-român, No. 156-158.	
Popp Vasile, Fleacuri, No. 118.	
Prevast Abatele, Nanon Lescaut, roman vol. I. 60.	
Prevast Abatele, Nanon Lescaut roman, vol. II. No. 65.	
Prevast Abatele, Manon Lescaut vol. III. fine No 66.	
Putlitz, Ce și povestește pădurea, 86.	
Rădulescu Motru, Știința și Energie, 241.	
Rosetti D. R. (Max), Trotuarul Bucureștului 6.	
Rosetti D. R. Max, Teatru vol. I. No. 109, vol. II. No. 120.	
Rosetti D. R. Max, Povești către săteni, 160-161.	
Rosetti Radu D., Din inimă, 55.	
Rosetti Radu, Sincere, poezii 92.	
Sadoveanu Mih., Povestiri de sărbători, 234-235.	
Seneca, Liniștia sufletească, 114.	
Silvan Gh., Bătrînul Dan, 219.	
Shakespeare, Hamlet, 221-222.	
Schopenh., Viața, Amor. și Moart. trad. de Pest. 249-250.	
Sienkiewicz H., Bartek invingătorul, No. 258.	
Sihleanu A., Armonii intime 75.	
Spencer Herbert, Despre Educație, 4-5.	
Sperantia Th. D., Anecdote împănate, 201.	
Stăncescu Const., Ce este frumusețea, 71.	
Stăncescu Dumitru, La gura sobei, 35.	
Stavri Arthur, De demult, poezii, 98.	
Stavri Arthur, Pe acelaș drum, poezii, 179.	
Stoienescu Th. M., Poesii, 111.	
Swift, Guliver în țara piticilor, 198.	
Szawlowsky, Cronologie, calendare, 159.	
Teleor Dumitru, Schițe umoristice, 18.	
Teleor D., Alte schițe umoristice, 115.	
Tennyson, Enoch Arden (poema) No. 62 trad. de H. Locca.	
Theuriet André, Din tinerețe, etc. 11.	
Urechia Dr., Dușmanii noștri, 46.	
Urechia Dr., Cronicile Doctorului, 156.	
Urechia Dr., Dicționar francez-român, 166-178.	
Urechia Dr., Ce naște din pisică, 216.	
Ureche Nestor, Căruta Poștei, 271.	
Vildembruch, Doui trandafiri, 23.	
Vilkins, Antichitatea romană, 14.	
Virgiliu, Georgicele, trad. în versuri de Coșbuc, 242.	
Vlahuță A., Icoane șterse cu portret, 6.	
Vlahuță A., Din goana vieții, I. No. 51. p. II. 57, p. III. u. 59.	
Vlahuță A., Dan, roman partea I. 73-74. p. II. și ult. 76-77.	
Vlahuță A., Iubire, poesii 116-117.	
Zamfirescu Duiliu, Nuvele romane, 13.	
Zamfirescu Duiliu, Viața la țară 162-165.	
Zamfirescu Duiliu, Tănase Scatiul, roman, 259-260.	
Zamfirescu Mihail, Cânt. și plâng., No. 3. p. II. No. 45.	
* Biografiile oamenilor celebrii, 26.	
Povesti de Crăciun, 36.	
Minunile Universului, vol. I. 67.	
Minunile Universului, Istoria naturală, vol. II. 68.	
Minunile Universului, Omul și org. sale. vol. III. 69.	
Biografiile mamelor celebre, 123.	
Carmen Sylva, Ullranda, dramă, 275.	
Racine Atalia și T. Banville, sărutarea trad. în versuri de H. Lecca, 276.	
Gorki, Asilul de noapte, 277.	
Eminescu, Povești și nuvele, 278—279.	
Dumas-Fiul, Damă cu cameli (roman), 280—282.	
Alexandri, Fântâna Blanduziei, 283.	
Schakespeare, Femeia îndărătnică, trad. în versuri. de Haralamb G. Lecca, 284.	
Coșbuc, Antologia Sanscrită, 285.	
Octavian Goga, poezii (premiat de Academia Română), 286—287.	
Ibsen, un dușman al poporului, 288.	

Istoria Românilor Bănățeni

de

Dr. Theol. GEORGE POPOVICIU

protopresbiter ort. român și deputat dietal în Lugoj.

Se estinde pe 424 pagini, format 80 mare, prețul original 6 cor., redus 4 cor.

La cărțile până în valoare de 50 fil., 5 fil., iar dela 50 fil. în sus 10—20 fil. sunt a se alătura pentru porto postal. Pentru trimiterea recomandată plus 25 fil.